

mgr Andrzej Malinowski¹
dr n. med. Piotr Czapryna²
prof. dr hab. n. med. Małgorzata Mrugacz^{3,4}

¹EliteOptyk Malinowscy w Białymstoku
kierownik: Józef Malinowski

²Klinika Chorób Zakaźnych i Neuroinfekcji
UM w Białymstoku
kierownik: prof. Sławomir Pancewicz

³Samodzielna Pracownia Rehabilitacji Narządu Wzroku
UM w Białymstoku

kierownik: prof. dr hab. n. med. Małgorzata Mrugacz

⁴Klinika Okulistyki Dziecięcej z Ośrodkiem Leczenia Zeza
UDSK w Białymstoku

kierownik: prof. dr hab. n. med. Alina Bakunowicz-Łazarczyk

OBJAWY OKULISTYCZNE W CHOROBYCH PRZENOSZONYCH PRZEZ KLESZCZE EYE DISORDERS IN THE COURSE OF TICK-BORNE DISEASES

Słowa kluczowe

Zaburzenia oczne, borelioza, KZM, tularemia, anaplazmoza, babeszjoza, riketsjoza

Key words

Eye problems, Lyme disease, TBE, tularemia, anaplasmosis, babesiosis, rickettsiosis

Streszczenie

Choroby przenoszone przez stawonogi, w tym choroby odkleszczowe, są powszechne w regionach o klimacie umiarkowanym i ciepłym, ale mają tendencję do rozprzestrzeniania się na nowe obszary geograficzne, głównie ze względu na zmiany klimatu i globalizację. Zapadalność na choroby przenoszone przez kleszcze stale wzrasta. Istnieje wiele znanych chorób bakteryjnych, wirusowych, pasożytniczych przenoszonych przez kleszcze, np.: borelioza z Lyme wywoływana przez krętki *Borrelia burgdorferi*, anaplazmoza wywoływana przez bakterię *Anaplasma phagocytophilum*, tularemia wywoływana przez bakterię *Francisella tularensis*, riketsjozy wywoływane przez bakterie z rodziny *Rickettsiales*, kleszczowe zapalenie mózgu (KZM) wywoływane przez wirusa kleszczowego zapalenia mózgu, babeszjoza wywoływana przez pierwotniaki z rodzaju *Babesia*.

W przebiegu tych chorób mogą wystąpić zmiany oczne, na które należy zwracać uwagę podczas

Background:

Arthropod-borne diseases, including tick-borne diseases, are common in temperate and warm regions of the world, but tend to spread to new geographical areas, mainly due to climate change and globalization. The incidence of tick-borne diseases is increasing constantly. There are many known bacterial, viral and parasitic diseases transmitted by ticks, e.g. Lyme borreliosis caused by *Borrelia burgdorferi*, anaplasmosis caused by *Anaplasma phagocytophilum*, tularemia caused by *Francisella tularensis*, rickettsiosis caused by *Rickettsiales*, tick-borne encephalitis (TBE) caused by tick-borne encephalitis virus, and babesiosis caused by protozoa from the *Babesia* genus.

In the course of these diseases, eye lesions may occur that should be included in differential diagnostics. These can be: inflammation of the cornea; scleritis and episcleritis, optic nerve inflammation, retinitis, cranial nerve palsy, including nerves: III, IV and VI, uveitis and others.

diagnostyki różnicowej. Może to być: zapalenie śródmiąższowe rogówki, zapalenia twardówki i nadtwardówki, zapalenie wewnątrzgałkowe i (lub) pozagałkowe nerwu wzrokowego, zapalenie siatkówki, porażenie nerwów czaszkowych, w tym odpowiadających za unerwienie mięśni gałkoruchowych (okoruchowego – III, boczowego – IV, odwodzącego – VI), zapalenie błony naczyniowej i inne.

W pracy omówiono najczęstsze objawy oczne w przebiegu chorób przenoszonych przez kleszcze. Uwzględnienie tych chorób w diagnostyce różnicowej (obecności zaburzeń ze strony oka) jest ważne szczególnie w regionach ich endemicznego występowania. Ważnym aspektem jest profilaktyka w postaci unikania pokłuć przez kleszcze oraz stosowanie szczepień profilaktycznych przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu.

The paper discusses the most common eye disorders in the course of tick-borne diseases. The inclusion of these diseases in differential diagnosis in the presence of eye disorders is important from the clinical point of view, especially in the regions where tick-borne diseases are endemic. An important aspect is prophylaxis: avoiding tick bites and the use of prophylactic vaccination against tick-borne encephalitis.